

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/23/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217216821
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1217216821.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovkej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holicekej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: K. D., X.. XX.XX.XXXX, R. X, L., o zaplatenie 1.459,57 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 07. septembra 2018, č. k. 21Csp/105/2017 - 81, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e** .
Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.548,19 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 18.07.2017 do zaplatenia, vo zvyšku zamietol žaloba a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. Vychádzal zo zistenia, že žalobca a žalovaná uzavreli dňa 25.05.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 2.000,- Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 60-tich mesačných splátkach po 50,68 Eur vždy k 12. dňu v mesiaci s dátumom prvej platby do 12.06.2015, pri výške úrokovej sadzby 17,90 % ročne, RPMN 21,48 % a priemernej RPMN na trhu 18,24 %. Celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť je 3.100,80 Eur. Dátum konečnej splatnosti bol stanovený na 12.05.2020. Súčasťou zmluvného vzťahu boli Obchodné podmienky pre úver a tiež Všeobecné obchodné podmienky, ako aj sadzobník poplatkov bez podpisu strán záväzkového vzťahu. Listom zo dňa 12.05.2017 žalobca zaslal žalovanej výzvu na úhradu dlžnej sumy, v rámci ktorej uviedol, že žalovaná je v omeškaní so zaplatením splátok úveru. Listom zo dňa 17.07.2017 žalobca oznámil žalovanej vyhlásenie predčasné splatnosti celého úveru, a to vo výške 1.609,57 Eur s príslušenstvom. Zároveň žalovanú vyzval na úhradu uvedenej zosplatnenej sumy pod hrozbou podania žaloby na súd. Po právnej stránke vec posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka v spojení s § 52 ods. 1, ods.2, ods.3, ods.4, § 517 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a),b),d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a dospel k záveru, že žaloba je sčasti dôvodná. Konštatoval, že z obsahu podanej žaloby vyplýva, že predmetom konania je nárok žalobcu proti žalovanej vyplývajúci zo štandardnej formulárovej Zmluvy o úvere uzatvorenej medzi žalobcom ako dodávateľom a žalovanou ako fyzickou osobou. Zmluva má tak charakter spotrebiteľského právneho vzťahu. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu. Aj keď zmluva o úvere je zmluvou, ktorá bola uzavretá podľa Obchodného zákonníka, súd posúdil zmluvný vzťah strán ako spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa vzťahujú vyššie citované ustanovenia Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. V rovine súkromného práva a osobitne zmluvného práva je pre úpravu právnych vzťahov a spotrebiteľských záväzkov určujúcim právnym predpisom Občiansky zákonník, ktorý v tejto sfére predstavuje lex specialis právnym režim spotrebiteľských zmlúv ku všetkým ostatným právnym predpisom s obdobným predmetom

súkromnoprávnej regulácie dotýkajúcim sa spotrebiteľských zmlúv a záväzkov z nich plynúcich. Ide o prioritné pôsobenie Občianskeho zákonníka na všetky záväzkové vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ a ktoré môžu byť upravené aj v osobitných právnych predpisoch. Občiansky zákonník v tejto časti preto pôsobí ako právny predpis nielen osobitnej právnej povahy, ale aj právny predpis absolútnej výkladovej priority pre celú sféru spotrebiteľských záväzkov a normatívnu úpravu ich prvkov obsiahnutú v Občianskom zákonníku, ako aj v akomkoľvek inom osobitnom právnom predpise. Právny režim záväzku, ktorého účastníkom je spotrebiteľ a ktorý má svoj základ v Obchodnom zákonníku sa riadi výhradne právnym režimom Občianskeho zákonníka. Celý právny režim sa tak bude spravovať ustanoveniami Občianskeho zákonníka a jediné čo je regulované Obchodným zákonníkom je právny základ záväzku. Súd poukazuje na novelu Občianskeho zákonníka 102/2014 Z. z., ktorou bola v § 52 ods. 2 doplnená tretia veta, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Toto ustanovenie neobsahuje prechodné ustanovenia, čo znamená, že od dňa jeho účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Uvedené napokon aj vyplýva z judikatúry Najvyššieho súdu SR, napríklad č. k. 3MCdo 12/2014 a 3MCdo 14/2014. V konaní bolo preukázané, že medzi stranami bola v písomnej forme platne uzavretá Zmluva o úvere, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky žalobcu bez podpisu účastníkov záväzkového vzťahu, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej finančné prostriedky vo výške 2.000,00 Eur. Ďalej je nepochybné, že žalovaná svoju povinnosť riadne a včas platiť splátky úveru neplnila. Doručením oznámenia o splatnosti úveru, resp. výzvy na úhradu dlžnej sumy jej preto vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi zostatok nesplateného úveru. V zmysle uvedeného sa úver stal dňa 17.07.2017 splatným. Týmto fakticky došlo zo strany žalobcu k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalovaným. Zosplatenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový/zmluvný vzťah. Priznaním žalobcom uplatneného úroku vo výške 17,90 % ročne, by došlo k hrubej nadvláde veriteľa a k vzniku právneho stavu, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k tejto zmene záväzku nedošlo. Keď už spotrebiteľ nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Z tohto dôvodu si potom žalobca už nemôže voči žalovanej uplatňovať ďalšie nároky z úverovej zmluvy - úrok vo výške 17,90 % z dlžnej sumy 1.456,91 Eur od 18.07.2017 do zaplatenia, pretože zmluvný vzťah medzi stranami skončil vyčísleným zostatku úveru, ktorý je predmetom tohto konania. Povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky z omeškania nepatria. Poukázal na početnú judikatúru a ustálenú súdnu prax, podľa ktorej niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania je obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Nie je teda možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/182/2011, č. k. 6Co/190/2014 a č. k. 1Co/30/2012, ďalej Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/527/2015-63 zo dňa 02.12.2015, Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/165/2013 a č. k. 5Co/567/2013, ako aj Najvyššieho súdu SR 4 Obo 143/1998 a uznesenie ÚS SR IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012). Vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany veriteľa v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka zmluva o spotrebiteľskom úvere zaniká. Zanikajú tak aj všetky práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Povinnosť platiť zmluvné úroky, ako aj ich výška vyplýva priamo zo zmluvy, z dohody strán, a nie z právneho predpisu. Bez zmluvy niet spotrebiteľského úveru. Vyhlásením predčasnej splatnosti tak zaniká povinnosť spotrebiteľa splácať veriteľovi poskytnutý spotrebiteľský úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie (riadne, v zaniknutej zmluve dohodnuté) úroky. Inými slovami povedané, nakoľko zmluva zaniká práve týmto okamihom (vyhlásením splatnosti) a práve týmto okamihom nastupuje nová povinnosť spotrebiteľa, práve k tomu okamihu sa zastavuje (zmluvne dohodnutá) povinnosť spotrebiteľa platiť (riadne, zmluvne dohodnuté) úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatenej istine len tie (riadne, v zaniknutej zmluve dohodnuté) úroky, ktoré boli splatné k predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľovi vzniká povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky, ktorých výška sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixuje. V prípade omeškania spotrebiteľa s vrátením týchto prostriedkov je spotrebiteľ povinný platiť výlučne úroky z omeškania, avšak nie riadne úroky. Uviedol, že úroky sú vyjadrením ceny peňazí. Úrok predstavuje vopred dojednanú odplatu za užívanie istiny. Ak by veriteľ popri riadnych úrokoch (ako cenu peňazí istiny) od spotrebiteľa požadoval aj úroky z omeškania z istiny, čím by sa istina

veriteľa úročila duplicitne. Jeden krát vo forme riadnych úrokov, ktoré by ako cenu peňazí požadoval veriteľ za to, že dlžník nevrátil celú istinu včas, druhý krát vo forme úrokov z omeškania, ktoré by veriteľ požadoval z toho istého titulu - že spotrebiteľ nevrátil celú istinu včas. Takejto požiadavke súd musí odoprieť ochranu aj z titulu rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), aj vzhľadom na zjavné zneužitie práva (čl. 5 C.s.p.). Povinnosť spotrebiteľa platiť veriteľovi riadne úroky po tom, čo sa veriteľ vykonaním jednostranného právneho úkonu rozhodol ukončiť zmluvný vzťah so spotrebiteľom, nevyplýva zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu, a preto nepriznal žalobcovi nárok na úrok vo výške 17,90 % z nezaplatennej istiny od 18.07.2017 do zaplatenia a v tejto časti žalobu zamietol ako nedôvodnú, keď si žalobca uplatňoval zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, pretože podľa uvedenej ustálenej súdnej praxe vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažaniu a to jednak v podobe zmluvných úrokov, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami. Takýto postup, kedy žalobca požaduje od žalovanej uhradenie zákonných ako aj zmluvných úrokov je navyše aj v rozpore s dobrými mravmi. S poukazom na uvedené a skutočnosť, že žalovaná svoj záväzok platiť úver riadne a včas nespĺnila, v dôsledku čoho bol žalobca nútený od zmluvy odstúpiť, resp. vyhlásiť pohľadávku za splatnú, dostala sa žalovaná s plnením peňažného dlhu do omeškania. Žalobca relevantnými dokumentmi a listinami preukázal svoj nárok na zaplatenie žalovanej pohľadávky voči žalovanej, a preto dospel k záveru, že žaloba žalobcu je v časti žalovanej istiny dôvodná a preukázaná a žalobcovi v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznal ním požadovaný zákonný úrok z omeškania vo výške tak, ako si ho uplatnil v žalobe. Vo zvyšnej časti súd posúdil nárok žalobcu za nepreukázaný a nedôvodný. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote do zamietajúceho výroku odvolanie žalobca, domáhajúc sa v napadnutej časti jeho zmeny a priznania úrokov z úveru v celej uplatnenej výške, dôvodiac tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Trval na tom, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na právnu úpravu uvedenú v § 502 ods. 1, v § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a aj na komentár IURA EDITIO. Uviedol, že z § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov, čo potvrdzuje § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky tak podľa neho nemá oporu v právnych predpisov. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje aj moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 212/2014, na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/326/2017, s.zn. 7Co/366/2017, sp. zn. 7Co/203/2017, na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 3Co/108/2017, sp.zn. 8Co/138/2017, na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/116/2017, sp.zn. 8Co/193/2017, na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 3Co/108/2017, sp.zn. 8Co/138/2017, na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 11Co/12/2017. Bližšie poukázal na svoju argumentáciu k rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/190/2014, podľa ktorého veriteľ nemá nárok na dohodnutý obchodný úrok po zosplatnení. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Obo 143/98 sa podľa neho netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. K uzneseniu Ústavného súdu SR sp.zn. IV ÚS 476/2012 poukázal na to, že Ústavný súd sa v danom prípade nevyjadril k meritu odvolania, teda k úrokom po zosplatnení.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

4. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. V danom prípade súd prvej inštancie skutkovo ustálil, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzavreli dňa 25.05.2015 Zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 2.000,- Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 60tich mesačných splátkach po 50,68 Eur vždy k 12. dňu v mesiaci s dátumom prvej platby do 12.06.2015. Dátum konečnej splatnosti bol stanovený

na 12.05.2020. Listom zo dňa 17.07.2017 žalobca oznámil žalovanej vyhlásenie predčasné splatnosti celého úveru, a to vo výške 1.609,57 Eur s príslušenstvom.

6. Súd prvej inštancie konštatoval, že doručením oznámenia o splatnosti úveru, resp. výzvy na úhradu dlžnej sumy, vznikla žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi zostatok nesplateného úveru, ktorý sa stal dňa 17.07.2017 splatným, čím fakticky došlo zo strany žalobcu k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalovanou. Zosplatenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový/zmluvný vzťah. Priznaním žalobcom uplatneného úroku vo výške 17,90 % ročne, by došlo k hrubej nadvláde veriteľa a k vzniku právneho stavu, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k tejto zmene záväzku nedošlo. Keď už spotrebiteľ nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Z tohto dôvodu si potom žalobca už nemôže voči žalovanej uplatňovať ďalšie nároky z úverovej zmluvy - úrok vo výške 17,90 % z dlžnej sumy 1.456,91 Eur od 18.07.2017 do zaplatenia, pretože zmluvný vzťah medzi stranami skončil vyčísleným zostatku úveru, ktorý je predmetom tohto konania. Povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky z omeškania nepatria. Poukázal na to, niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania je obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Nie je teda možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/182/2011, č. k. 6Co/190/2014 a č. k. 1Co/30/2012, ďalej Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/527/2015-63 zo dňa 02.12.2015, Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/165/2013 a č. k. 5Co/567/2013, ako aj Najvyššieho súdu SR 4 Obo 143/1998 a uznesenie ÚS SR IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012). Vyhlásením predčasnej splatnosti zo strany veriteľa v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka zmluva o spotrebiteľskom úvere zaniká. Zanikajú tak aj všetky práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Povinnosť platiť zmluvné úroky, ako aj ich výška vyplýva priamo zo zmluvy, z dohody strán, a nie z právneho predpisu. Bez zmluvy niet spotrebiteľského úveru. Vyhlásením predčasnej splatnosti tak zaniká povinnosť spotrebiteľa splácať veriteľovi poskytnutý spotrebiteľský úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie (riadne, v zaniknutej zmluve dohodnuté) úroky. Inými slovami povedané, nakoľko zmluva zaniká práve týmto okamihom (vyhlásením splatnosti) a práve týmto okamihom nastupuje nová povinnosť spotrebiteľa, práve k tomu okamihu sa zastavuje (zmluvne dohodnutá) povinnosť spotrebiteľa platiť (riadne, zmluvne dohodnuté) úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatenej istine len tie (riadne, v zaniknutej zmluve dohodnuté) úroky, ktoré boli splatné k predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľovi vzniká povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky, ktorých výška sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixuje. V prípade omeškania spotrebiteľa s vrátením týchto prostriedkov je spotrebiteľ povinný platiť výlučne úroky z omeškania, avšak nie riadne úroky. Uviedol, že úroky sú vyjadrením ceny peňazí. Úrok predstavuje vopred dojednanú odplatu za užívanie istiny. Ak by veriteľ popri riadnych úrokoch (ako cenu peňazí istiny) od spotrebiteľa požadoval aj úroky z omeškania z istiny, čím by sa istina veriteľa úročila duplicitne. Jedenkrát vo forme riadnych úrokov, ktoré by ako cenu peňazí požadoval veriteľ za to, že dlžník nevrátil celú istinu včas, druhý krát vo forme úrokov z omeškania, ktoré by veriteľ požadoval z toho istého titulu - že spotrebiteľ nevrátil celú istinu včas. Takejto požiadavke súd musí odoprieť ochranu aj z titulu rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), aj vzhľadom na zjavné zneužitie práva (čl. 5 C.s.p.). Povinnosť spotrebiteľa platiť veriteľovi riadne úroky po tom, čo sa veriteľ vykonaním jednostranného právneho úkonu rozhodol ukončiť zmluvný vzťah so spotrebiteľom, nevyplýva zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu, a preto nepriznal žalobcovi nárok na úrok vo výške 17,90 % z nezaplatennej istiny od 18.07.2017 do zaplatenia a v tejto časti žalobu zamietol ako nedôvodnú, keď si žalobca uplatňoval zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, pretože podľa uvedenej ustálenej súdnej praxe vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe zmluvných úrokov, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami. Takýto postup, kedy žalobca požaduje od žalovanej uhradenie zákonných ako aj zmluvných úrokov je navyše aj v rozpore s dobrými mravmi.

7. Odvolací súd, resp. senát odvolacieho súdu, rozhodujúci v tomto spore o odvolaní žalobcu, doposiaľ vo svojej rozhodovacej činnosti vychádzal zo záveru, že veriteľ má v prípade omeškania dlžníka (spotrebiteľa) popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky zo spotrebiteľského úveru, ktoré možno požadovať súbežne s úrokmi z omeškania aj po splatnosti celého úveru, a to až do úplného vrátenia istiny takéhoto úveru (napr. rozsudok sp.zn. 8Co/200/2017, sp.zn. 8Co/138/2017).

8. Dňa 20.02.2019 však bolo z dôvodu rozdielov v rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov na Občianskoprávnom kolégiu Krajského súdu v Bratislave prijaté zjednocujúce Stanovisko č. 1/2019, podľa ktorého, cit: "V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. (Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018 z 28.marca 2018)"

9. Vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Co 56/2018, v ktorej prijaté závery boli právnym podkladom pre vypracovanie vyššie uvedeného Stanoviska, sa odvolací súd pri riešení otázky, či žalobkyni (Prima banka Slovensko, a.s.) prislúcha nárok na zmluvný úrok za obdobie po zosplatnení úveru, stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že za obdobie po zosplatnení úveru žalobkyni už zmluvný úrok z nezaplatennej istiny neprináleží a poukázal na to, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnym poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide

o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobkyňa odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednávania dovoľavala aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014). V danej veci vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru žalobkyni nepatrí. V tomto smere odvolací súd poukazuje i na rozhodnutie Ústavného súdu SR (sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012), podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania /§ R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (konkrétne bod 12 a 13 cit. rozsudku).

10. K rovnakým právnym záverom dospel Krajský súd v Bratislave aj v ďalších rozhodnutiach (napr. rozsudky sp.zn. 9Co 17/2018, sp.zn. 15Co 110/2018, sp.zn. 7Co 347/2017, sp.zn. 10Co 95/2018, sp.zn. 11Co/36/2015).

11. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd zaoberal otázkou, či nie je v preskúmvanej veci na mieste vychádzať z právnych záverov prijatých v citovanom Stanovisku č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, ktoré bolo prijaté kvalifikovanou nadpolovičnou väčšinou sudcov, ktorí sú členmi daného kolégia. V rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorému je primárne zverená úloha zjednocovania výkladu právnych noriem, totiž daná otázka zatiaľ zjednotená nebola; a rozhodnutie sp.zn. 6Cdo 113/2018 je v rámci rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozhodnutím ojedinelým.

12. V tejto súvislosti odvolací súd vychádzal predovšetkým zo zásady právnej istoty vyjadrenej v čl. 2 Základných zásad Civilného sporového poriadku, ktorým zákonodarca chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí, ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. Obsahom uvedenej zásady je so zreteľom na závery vyplývajúce z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR (porov. napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, II. ÚS 243/05) požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. V opačnom prípade dochádza k porušeniu zásady právnej istoty a zákonom ustanovenej povinnosti pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania.

13. Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). V nadväznosti na uvedené Ústavný súd SR vníma ako ústavne nesúladnú aj existenciu rozhodnutí krajského súdu vydaných v skutkovo identických prípadoch, v ktorých rozhodol odchylným spôsobom (viď napr. bod 27 nálezu sp.zn. I. ÚS 168/2018).

14. So zreteľom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pri zodpovedaní otázky, či veriteľ má v prípade omeškania dlžníka (spotrebiteľa) popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky zo spotrebiteľského úveru aj za dobu po vyhlásení mimoriadnej splatnosti celého úveru až do úplného vrátenia istiny, možno; za stavu chýbajúcej jednotnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR k danej otázke; zabezpečiť dôsledné rešpektovanie zásady právnej istoty vyjadrenej v čl. 2 Základných zásad C.s.p. iba tak, že odvolací súd, resp. senát rozhodujúci v preskúmvanej veci, bude vychádzať z právnych záverov vyslovených vo vyššie citovanom Stanovisku č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia

Krajského súdu v Bratislave, teda z toho, že v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru veriteľovi zmluvný úrok za dobu od okamihu zosplatnenia úveru do splatenia istiny nepatrí. Podľa názoru odvolacieho súdu je; za stavu názorovej nejednotnosti v danej otázke jednotlivých senátov Krajského súdu v Bratislave, existujúcej pred prijatím citovaného Stanoviska č. 1/2019; v záujme zabezpečenia právnej istoty všetkých dotknutých subjektov ako i naplnenia princípu predvídateľnosti rozhodovania znamenajúceho, že strany v spore môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako, nevyhnutné vychádzať z jednotných právnych záverov a prikloniť sa k právnemu názoru prezentovanému väčšinou odvolacích senátov na Krajskom súde v Bratislave vyjadrenom v prijatom Stanovisku a k argumentácii uvedenej v rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018, z ktorého tento právny názor v Stanovisku vychádza.

15. V súlade s vyššie prezentovaným právnym názorom (bod 8 a 9 rozsudku) je potom aj konštatovanie súdu prvej inštancie, že veriteľovi nárok na zaplatenie zmluvného úroku za čas po zosplatnení úveru nepatrí, z dôvodov bližšie rozvedených v bode 6 odôvodnenia tohto rozsudku.

16. So zreteľom uvedené odvolací súd nepovažoval argumenty žalobcu, vychádzajúce z rozhodovacej činnosti iných krajských súdov v SR, ktoré dospeli k opačnému záveru, za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého v odvolacom konaní úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Podľa obsahu spisu žalovanej žiadne trovy nevznikli, je preto v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.februára 2018 sp.zn. 7Cdo 14/2018 uverejnené pod R 72/2018 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018).

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).